

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Освітня програма	46910 Біотехнології та біоінженерія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	162 Біотехнології та біоінженерія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

07.06.2023 р.

Справа № 1073/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 16 "Хімічна та біоінженерія" у складі:

Атаманюк Володимир Михайлович – головуючий,

Висоцька Олена Володимирівна,

Гиль Михайло Іванович,

Грегірчак Наталія Миколаївна,

Лінючева Ольга Володимирівна,

Мадіч Алла Всеволодівна,

Ошивалова Олена Олександрівна,

Рищенко Ігор Михайлович,

Худаєва Софія Антонівна,

за участі запрошених осіб:

Олександр Вікторович Запорожченко - проректор – представник ЗВО,

Іваниця Володимир Олексійович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	46910
Назва ОП	Біотехнології та біоінженерія
Галузь знань	16 Хімічна та біоінженерія
Спеціальність	162 Біотехнології та біоінженерія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 9, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі ОНП узгоджуються з місією і стратегією ЗВО. Унікальність даної програми направлена на підготовку здобувачів в галузі блакитної біотехнології, проте за змістом РП вибіркового ОК не відображено її реалізацію: «Пряме поєднання навчання за ОНП в галузі блакитної біотехнології ... відображено у змісті РП вибіркового дисциплін» як зазначено у ВСО, а серед обов'язкових ОК тільки в ОК7 (теми 4.5) є поєднання з цим напрямком біотехнології. Заявлена у ВСО унікальність ОНП не відображена повною мірою у змісті ОП, орієнтації, фокусі програми

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Загалом цілі ОНП визначалися з урахуванням різних груп стейкхолдерів. До формулювання цілей та ПРН ОНП попередніх років (2020 р) долучалися стейкхолдери Кравченко І.А., Крутякова В.І, Романовська І.І., Мусонова І.О. та представники закордонних університетів-партнерів (за матеріалами ВСО - додаток Відгуки та рецензії). ОНП 2022 р. має позитивні відгуки від проф. Товкача Ф.І. та с.н.с. Ребця Ю.В. Проте не підтверджено їх участь у формулюванні ПРН ОНП (як зазначено у ВСО п.1.3.2) та «врахування інтересів проф. Томаса Хаертле» (п.1.3.4), оскільки всі ПРН представленої ОНП 2022 р. співпадають з формулюванням ПРН СВО для третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 162 «Біотехнології та біоінженерія» (Наказ МОН України від 25.05.2022 №483)

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

На підставі висновку ЕГ встановлено, що ЗВО враховував галузевий і регіональний контекст Півдня України, потреби ринку праці, досвід ЗВО вітчизняних і закордонних при формуванні ОНП.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОНП, що акредитується вперше, загалом дає змогу досягти програмних результатів навчання, передбачених стандартом. Слід відмітити, що за аналізом ОНП 2022 р. у Матрицях (п.4., 5) відмічено деяку неузгодженість відповідності програмних компетентностей та ПРН за відповідними компонентами Матриці відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей (таблиця 2).

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг навчального навантаження ОНП складає 49 кредитів з них 30% припадає на вибіркову складову, що відповідає вимогам законодавства та СВО до третього рівня вищої освіти.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зауважимо, що за аналізом РП обов'язкових ОК ОНП відмічено: за змістом ОК3, ОК 4 не повно відображена реалізація досяжності ПРН 8; ОК 5 - досяжність ПРН 9; теоретичний зміст даних ПРН реалізується виключно за рахунок блоку вибіркового ОК; ОК2 – досяжність ПРН 7, ОК1 й ОК4 - досяжність ПРН11. За відсутності лабораторних робіт як з обов'язкових так і вибіркового ОК не повною мірою забезпечується досяжність ПРН 1, ПРН 4. У матриці відповідності програмних компетентностей ОНП 2022р не відображено відповідність інтегральної компетентності освітнім компонентам. За відсутності доступу до РП ОК ОНП попередніх років не можна судити про досяжність ПРН здобувачами старших курсів за ОНП 2020 р.. Недостатньо логічною є послідовність ОК3 Академічне письмо іноземною мовою та ОК6 Методи, аналіз та презентація результатів наукових досліджень оскільки питання презентації наукових досліджень ЗдВО розглядають спочатку на англійській мові (перший рік навчання), а потім за ОК6 на українській (другий рік навчання). Не узгоджені види аудиторного навантаження у навчальному плані та РП за ОК (семінарські- семінарські/практичні заняття).

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Загалом зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

ЗВО створені умови для формування ЗдВО індивідуальної освітньої траєкторії за ОНП

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Зауважуємо, що з висновку ЕГ за ОНП передбачено практичну підготовку ЗдВО у вигляді педагогічної практики. Як зазначено у РП цієї практики її метою є формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку біологічної (а не біотехнологічної) освіти. Проте ЕГ не провела повну оцінку набуття компетентностей та ПРН8, ПРН9 Організувати і здійснювати освітній процес у сфері біотехнологій та біоінженерії.... ЗдВО на підставі аналізу індивідуального плану проходження практики, звіту з практики та інших матеріалів, які надаються ЗдВО по завершенню опанування цієї ОК згідно РП практики (табл. 1 ВСО).

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Погоджуємось з думкою ЕГ

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній. Проте дана ЕГ вкотре дає оцінку за цим підкритерієм на основі ОНП.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Погоджуємось з думкою ЕГ

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не здійснюється

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила та терміни прийому на навчання за ОНП у 2023 р. є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті ЗВО

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Вступ на ОНП здійснюється відповідно до Правил прийому до аспірантури ОНУ імені І.І.Мечнікова у 2023 р. На запит ЕГ надано Програму фахового вступного випробування 2021 р. (яка міститься і на сайті ЗВО). Проте відповідно Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 році, розділ VII, п. 11. ЗВО повинен був ще у 2022 р розробити Програми вступних випробувань (фахових та з іноземної мови) у встановлений термін. За Програмою ФВВ (2021 р.) вступний іспит проводився в усній формі та/або з використанням тестових технологій, проте не містить інформації щодо шкали оцінювання відповідей за використання тестових технологій, кількості питань усних чи тестових на іспиті та відповідно критеріїв їх оцінки для формування загального балу за іспит. Програма містить застарілу рекомендовану літературу (напр. Шаповал М.І. Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації: Підручник. – 2-е вид. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1998.). Програма вступного іспиту з іноземної мови не містить деталізації щодо переліку фахових тем для перевірки «функціональної компетентності».

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, є чіткими та зрозумілими. За запитом ЕГ ЗВО надав інформацію (наказ, де не зазначено мету) про участь ЗдВО Сокола Д.В (з 22.04.2021 -09.02.2022.) – 1 курс, в реалізації програми академічної мобільності ERASMAS+ в Університеті м. Умео, Швеція. У відповіді ЗВО вказано, що ЗдВО виконував лише наукову складову свого індивідуального плану

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. На запит ЕГ ЗВО надав матеріали щодо використання неформальної освіти ЗдВО, що навчаються за ОНП 162 «Біотехнології та біоінженерія», ОПП 091 «Біологія», ОНП 162 «Біотехнології та біоінженерія». Проте надані матеріали про визнання результатів не зовсім відповідають п.3 Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечнікова

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Відповідність форм, методів навчання і викладання досягненню ПРН ОНП наведена у табл.3 ВСО. У звіті ЕГ зазначено, що при реалізації ОНП задіяні сучасні форми, методи навчання (наочні, словесні, практичні), що спрямовані на практичну складову: оволодіння методологією наукової роботи, навички презентації власних результатів, листування академічного характеру, критичне мислення, інтерактивне навчання з використанням усіх

інформаційно-комунікативних технологій, індивідуальну практичну роботу з урахуванням потреб аспірантів у рамках ОК. Навчання ЗдВО здійснюється з дотриманням принципів академічної свободи та студентоцентрованого підходу через вільне обрання форм навчання і тематики наукових досліджень, забезпечення вільного вибору ОК ОНП, реалізації права на міжнародну академічну мобільність, можливості брати участь у вдосконаленні ОНП, що підтверджено і ЕГ.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

НПП задіяні до реалізації ОНП надають ЗдВО інформацію щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання в межах закріплених за ними ОК на першому занятті. Також ця інформація доступна на сайті біологічного факультету, де розміщені РП та силабуси ОК.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

За ОНП є позитивні практики поєднання навчання і досліджень шляхом залучення ЗдВО до виконання науково-дослідних робіт кафедри, міжнародних науково-дослідних проєктів, грантів. ЕГ відмічено активну участь ЗдВО у науково-практичних конференціях, конкурсах, у щорічній Літній міжнародній школі–конференції «Молекулярна мікробіологія і біотехнологія», що проводиться на базі біологічного факультету та апробації наукових досліджень у фаховому виданні ОНУ «Мікробіологія та біотехнологія» та інших міжнародних виданнях.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

НПП, які реалізують освітню складову ОНП використовують результати власних наукових доробок, сучасних практик галузі, матеріали наукових конференцій, стажувань у т.ч. міжнародних при формуванні змісту лекцій, семінарських і практичних занять, що підтверджено ЕГ.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

За ОНП відмічено позитивну практику використання процесів інтернаціоналізації при навчанні, викладанні і наукових дослідженнях як ЗдВО, так і НПП, що здійснюються у рамках міжнародного співробітництва ЗВО та кафедри безпосередньо з багатьма закордонними ЗВО та науковими установами (наукове стажування за міжнародними програмами та науковими проєктами), що підтверджено ЕГ. Кафедра мікробіології, вірусології та біотехнології, яка відповідає за підготовку ЗдВО є учасником проєктів з інтернаціоналізації освіти High Five та High Five Reloaded за підтримки Шведського інституту у складі консорціуму ЗВО України, Молдови та Швеції <https://si.se/en/projects-granted-funding/high-five-reloaded>.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання ЗдВО наведені у РП всіх ОК ОНП та оприлюднені на сайті факультету. Проте ні у РП ОК, ні у силабусах не наведено шкалу оцінювання за окремими змістовними модулями (видами робіт/завдань), а зазначено тільки мах кількість балів, яку ЗдВО може отримати за виконання певного виду роботи в межах 100 бальної оцінки. У Положеннях ЗВО не унормовано чіткої кількості балів (або їх мінімального чи максимального значення), відведених на поточний та підсумковий контроль та відсутня узгодженість між критеріями оцінювання за різними ОК, особливо за тими, де форма контролю – екзамен (напр., за ОК 3 Академічне письмо іноземною мовою – 10 балів, ОК 1 – 30 б, ОК 6 – 40 б).

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Погоджуємося із висновком ЕГ

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють

процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Погоджуємося із висновком ЕГ

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Погоджуємося із висновком ЕГ

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

За матеріалами ВСО (табл. 2) та відповіді ЗВО на запит ЕГ відмічено переважну відповідність НПП, що забезпечують реалізацію освітньої та наукової складової ОНП; НПП активно працюють над підвищенням рівня володіння іноземною мовою. Проте, слід відмітити недостатню відповідність професійної кваліфікації Віт Н.П. за наведеними у табл. 2 ВСО та відповіді ЗВО матеріалами п.38 Ліцензійних умов НПП. Згідно табл. 2 ВСО за ОК5 закріплено НПП проф.Іваниця В.О., проф. Галкін М.Б., доц. Ямборко А.В., а згідно розкладу https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/aspirantura/timetable1/162_Biotekhnolohii_ta_bioinzheneriia.pdf - ця дисципліна у 1 семестрі 2022-23 н.р викладалася доц.. Січняк О.Л. У відповіді ЗВО надано відомість обліку успішності з ОК 5 за 2 семестр, а за навчальним планом ця ОК викладалася у 1 семестрі.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими і декларують забезпечення необхідного рівня академічної та професійної кваліфікації викладачів, задіяних до ОП здійснюються відповідно до Положення https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya_konkursnogo_vidboru_nauk-ped-pracivnykiv_2022.pdf та базуються на вимогах Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції від 24 березня 2021 р. № 365). Проте у ЗВО відсутня практика рейтингування НПП, що має бути складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітнього процесу.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

ЗВО активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу за використання баз установ-партнерів, участі у спільних заходах (профільних конференціях, семінарах, фахових виставках тощо), до удосконалення та реалізації ОНП.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Погоджуємося із висновком ЕГ

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Погоджуємося із висновком ЕГ

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Погоджуємося із висновком ЕГ

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Відзначено потужну сучасну матеріальну базу кафедри, яка дозволяє забезпечити реалізацію наукової складової ОНП, але на жаль, не задіяна повною мірою у реалізації її освітньої складової. Зауважуємо, що ЕГ не проведено належний аналіз навчально-методичного забезпечення ОНП, яке розміщено на сайті біологічного факультету. Зазначаємо, що наявне НМЗ щодо наповненості за всіма ОК не повною мірою відповідає п 3.5. Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ ім. Мечнікова за видами аудиторної та самостійної роботи. Крім того, структура наведених методичних розробок (крім РП) та довідковий матеріал носить довільний характер, містить текст російською мовою (ОК4, ВК9), не завжди пов'язана з предметною областю спеціальності та унікальності ОНП (напр.. ВК5 ОЦІНКА ЗАПАСУ ПРОМИСЛОВИХ ВИДІВ КОРОПОВИХ РИБ ПРИДУНАЙСЬКИХ ОЗЕР) або представлені статтями (напр, ВКоб- МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧЕСКИЕ МАРКЕРЫ АДАПТАЦИИ К ТИПОКСИИ У СПОРТСМЕНОВ). Перелік літературних джерел, наведених у РП ОК як обов'язкові слід оновити. Не всі вказані як рекомендовані обов'язкові підручники/посібники за ОК ОНП наявні в електронному каталозі наукової бібліотеки ЗВО. У п.11 ВСО ОНП відмічено також про недостатній рівень інформаційного (комп'ютерного) забезпечення з біоінформатики.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Погоджуємося із висновком ЕГ

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Погоджуємося із висновком ЕГ

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Погоджуємося із висновком ЕГ

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Погоджуємося із висновком ЕГ

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Погоджуємося із висновком ЕГ

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедури розроблення, затвердження, поточного моніторингу, періодичного перегляду, оновлення та закриття ОНП регламентується «Положенням про ОП в ОНУ», «Положенням про моніторинг якості освіти в ОНУ» та «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості в ОНУ» (2018 р.). Зауважимо, що згідно п.4.2. «Положення про ОП в

ОНУ» моніторинг ОП здійснюється на загальноуніверситетському рівні та на рівні ОП. А у п.1.8. «Положення про моніторинг якості освіти в ОНУ» вказано, що моніторинг проводиться на рівнях: викладач, кафедра, факультет, університет; курс, факультет, спеціальність; навчальна дисципліна, здобувач, група, ОП, рівень вищої освіти. Натомість за п.3.2.1 вказаного Положення, моніторинг ОП здійснюється на локальному (рівні ОП), факультетському і загальноуніверситетському рівнях. Відповідно до п. 4.2 Положення про моніторинг якості освіти в ОНУ план моніторингових досліджень складається на поточний рік, проте на сторінці Центру забезпечення якості освіти розміщено за 2020 і 2021 рік, інформація щодо моніторингу ОП ЗВО – за 2020 рік, результати оцінювання ЗдВО - за 2020-21 н.р

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Загалом відповідність за підкритерієм, проте ЗВО не продемонстровано як враховуються гарантом та робочою групою результати опитування ЗдВО щодо якості ОНП та якості викладання при перегляді ОНП. Напр., за результатами аналітичного звіту ЦЗЯО щодо опитування ЗдВО у 2020-21 рр та 2021-22 рр ЗдВО пропонували вилучити ОК Інформаційні технології у науковій діяльності; Філософія науки та етика науковця; Історія, концепції та сучасні досягнення науки; доповнити ОП дисциплінами, що будуть направлені на отримання практичних навичок тощо.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці активно залучені до процесу перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Як зазначено у ВСО ОНП введена у дію у 2016 році. Проте набір за даною програмою відбувся з 2019 року. На біологічному факультеті з 2010 по 2021 р працювала спеціалізована Вчена рада, у якій як відмічено у ВСО захистилися аспіранти за спец 03.00.20 біотехнологія. Проте на сайті факультету та у відповіді ЗВО на запит ЕГ відсутня конкретна інформація саме про випускників за цією спеціальністю та їх кар'єрного шляху.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Система забезпечення якості ЗВО загалом реагує на виявлені недоліки за ОНП шляхом моніторингу та періодичного перегляду та/або освітньої діяльності з реалізації ОНП. Проте встановлена часткова невідповідність чинної ОП 2022 р. до нормативних документів: п.8 ОНП зазначено Кадрове забезпечення відповідає Ліцензійним умовам, затверджених Постановою КМУ N 347 від 10 травня 2018 р. , а не Постановою Кабінету Міністрів України в редакції від 24 березня 2021 р. № 365; у матриці відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньо-наукової програми відсутня інтегральна компетентність. У попередніх критеріях також вказувалося на певні недоліки в ОП, які мають місце при реалізації ОНП. За нормативними документами ЗВО прописана процедура щорічного виявлення та реагування на недоліки ОП та освітньої діяльності з реалізації ОП, проте не передбачено узагальнення цієї інформації за конкретною ОП та її оприлюднення (хоча б на сайті/сторінці відповідного структурного підрозділу).

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація є первинною. На запит ЕГ закладом ВО наведені зауваження та пропозиції надані за акредитації ОП - ОР бакалавр, магістр за цією спеціальністю. Бажано було б показати як враховуються такі ж рекомендації, надані ЗВО при акредитації інших ОП в т.ч. і за рівнем доктор філософії

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В академічній спільноті ЗВО формується культура якості, що буде забезпечувати її високий рівень та сприятиме постійному розвитку та удосконаленню ОНП та освітньої діяльності за нею.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідність за підкритерієм

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

ЗВО оприлюднив проєкт ОНП 2023 р. на сайті біологічного факультету у якому відображено тільки зміни у табл. 3 Матриці – відмічена інтегральна компетентність порівняно з ОНП 2022 р. Також на сайті у рубриці обговорення представлено витяг із засідання кафедри щодо опитування 2-х аспірантів спеціальності 162 Біотехнології та біоінженерія щодо задоволеності якістю викладання вибіркових дисциплін у першому семестрі 2022-2023 навчального року.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Інформація щодо реалізації ОНП висвітлена на сайті біологічного факультету. Відмічено не актуалізовану інформацію на сторінці біологічного факультету за окремими рубриками, на сайті біологічного факультету (<https://drive.google.com/file/d/1lEYuMeQwyGTHFeljhaRxSreu9eow1zid/view>). Відсутні РП ОК ОНП 2020 р. та попередніх років. На сайті ОНУ застаріла інформація за окремими рубриками, вкладки Наукова діяльність (напр. наукові дослідження), Культурна діяльність (Центр культури і дозвілля студентів і співробітників) тощо. Доцільно актуалізувати інформацію розміщену на сторінці Центру забезпечення якості освіти щодо основних видів діяльності, «Відділу аспірантури та докторантури» – «Вступникам» у розділі «До аспірантури» оновити посилання на Правила прийому до докторантури Одеського національного університету ім. І.І. Мечнікова у 2023 р.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Зміст ОНП повною мірою відповідає науковим інтересам аспірантів, забезпечує опанування ОК, які націлені на набуття ними мовних компетентностей, загальнонаукового світогляду, універсальних навичок науковця, та забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в наукових установах та ЗВО

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

За аналізом ВСО, звіту ЕГ та інформації, наданій на запит ЕГ (додатокз), відмічено, що наукова діяльність аспірантів дотична напряму досліджень наукових керівників. Хорошою практикою є долучення ЗдВО до реалізації наукових тематик, де задіяні наукові керівники. Здобувачі мають можливість ознайомитись із світовими здобутками за напрямом своїх досліджень завдяки можливостям наукової бібліотеки ЗВО: вільний доступ до публікацій наукометричних баз Scopus/Web of Science, до повнотекстової бази даних ScienceDirect <https://onu.edu.ua/uk/science/sciencedirect> та репозитарію <http://lib.onu.edu.ua/elektronnaya-biblioteka/>

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

ЗдВО мають можливість реалізувати наукову складову ОНП відповідно тематики своїх досліджень за використання потужної матеріально-технічної бази кафедри, яка постійно оновлюється сучасним обладнанням (п.10.5 ВСО та п. 10.3 звіту ЕГ), Біотехнологічного науково-навчального центру, Центру колективного користування науковим обладнанням, апробації результатів у власних фахових журналах (категорія Б) «Мікробіологія і біотехнологія», «Вісник біології ОНУ» та міжнародних виданнях, участі у різних вітчизняних і міжнародних конференціях в т.ч. і у рамках щорічної Літньої міжнародної школи-конференції (на базі біологічного факультету).

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

ЕГ відмічено залучення аспірантів до міжнародної наукової спільноти за тематикою їхніх досліджень, що відбувається шляхом їх участі у міжнародних проєктах, стажуваннях, грантових програмах в рамках діючих угод ОНУ; участі в міжнародних конференціях; опублікування результатів наукових досліджень у закордонних і вітчизняних наукових виданнях. Міжнародна академічна мобільність ЗдВО за ОНП реалізується за двосторонніми договорами про співпрацю між ОНУ та закордонними ЗВО. Така позитивна практика дозволяє підвищувати рівень професійної підготовки та посилити практичні навички ЗдВО за ОНП

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

ЕГ відмічено, що наукові керівники аспірантів активно працюють над реалізацією низки науково-дослідних проєктів за фінансування МОН України та є активними дослідниками, що підтверджено їх рівнем публікаційної активності: Іваниця В.О – h-індекс 6, Філіпова Т.О.- h-індекс 4, Іваниця Т.В. - h-індекс 3.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів регулюється Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечнікова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І.І. Мечнікова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І.І. Мечнікова. За цими Положеннями передбачається щорічне проведення для ЗдВО (докторів філософії) лекцій з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату, а також зобов'язання наукових керівників і консультантів знайомити з даними Положенням молодих науковців на всіх етапах виконання наукових робіт, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату. Фактів порушення академічної доброчесності серед НПП/наукових керівників та ЗдВО не виявлено. Зауважуємо, що принципи академічної доброчесності дотримуються всіма учасниками освітнього процесу та є головними у науковій діяльності як керівників так і аспірантів ОНУ імені І.І. Мечнікова.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендується переглянути структуру ОНП та систематизувати назви і зміст ОК для посилення унікальності програми. Привести у відповідність програмні компетентності та ПРН за компонентами ОНП за використання Матриці відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей (табл. 2). Гаранту ОНП та членам робочої групи при щорічному моніторингу ОНП проводити аналіз унікальності (особливості) ОП; відповідності цілей ОП місії та стратегії ЗВО; відповідності загальних, фахових компетентностей та програмних результатів вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 162 "Біотехнології та біоінженерія" та з врахуванням потреб всіх груп стейкхолдерів та зауважень і пропозицій за іншими ОП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендується для посилення теоретичного змісту предметної області у РП фахових ОК поглибити питання прикладних наукових основ промислового використання потенціалу живих об'єктів для отримання практично цінних метаболітів з врахуванням мети програми та заявленої унікальності у галузі блакитної біотехнології. Переглянути зміст РП як обов'язкових, в т.ч. педагогічної практики, так і вибіркового ОК щодо їх забезпечення у набутті компетентностей та досягненню ПРН за Матрицями п.4 та 5 ОНП для спеціальності 162 «Біотехнології та біоінженерія». При перегляді ОНП врахувати забезпечення досяжності ПРН 4,7,8,9 обов'язковими ОК, узгодити послідовність вивчення ОК3 та ОК6, враховуючи їх наповнення у структурно-логічній схемі. У навчальному плані посилити акцент на проведенні лабораторних занять з фахових дисциплін для забезпечення опанування практичних навичок виконання експериментальних досліджень та обробки їх результатів та врахування побажань ЗдВО за результатами опитування щодо якості ОНП. У змісті вибіркового ОК врахувати заявлену унікальність ОНП. ЗВО вжити заходів щодо заохочення ЗдВО використовувати дуальну форму здобуття вищої освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендується ЗВО дотримуватися вимог щодо реалізації законодавчих актів в частині організації конкурсного відбору здобувачів за ОНП. У Програмах вступних випробувань (фахового та з іноземної мови) більш чітко враховувати особливості (унікальність) ОНП за змістом тем, навести структуру білету чи типу тестових завдань та чітких критеріїв їх оцінювання, використовувати сучасну літературу як рекомендовану до опрацювання вступником. Рекомендовано адміністрації біологічного факультету ОНУ ім. Мечнікова при визнанні результатів навчання отриманих у неформальній освіті чітко керуватися порядком та процедурами визнання згідно Положення про

порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Гаранту ОНП та НПП, що задіяні у реалізації ОНП мотивувати здобувачів до більш широкого використання неформальної та інформальної освіти, в т.ч. і через інформацію щодо можливості неформальної освіти у силабусах ОК.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендується активно впроваджувати інноваційні форми і методи навчання та викладання НПП, набутих за час стажування та інших заходах. Розширити методи інтерактивного дистанційного навчання з врахуванням військового стану та активної практики наукового стажування ЗдВО різних курсів, що навчаються за ОНП. Запровадити програми академічної мобільності ЗдВО та НПП із закордонних ЗВО на основі власних дистанційних технологій навчання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендується визначити максимальні/мінімальні значення кількості балів, що ЗдВО може отримати за поточний та підсумковий контроль на рівні Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова. Гаранту та членам робочої групи при щорічному моніторингу ОНП проводити аналіз дотримання академічної доброчесності та контрольних заходів при реалізації ОНП.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендуємо розробити, затвердити положення про рейтингування НПП і щорічним його проведенням та оприлюдненням результатів відповідно до законодавчих актів про освіту, що стимулювало б викладачів до підвищення рівня наукової діяльності і викладацької майстерності та дозволяло б співставляти досягнення викладачів для забезпечення більшої прозорості системи стимулювання. Гаранту ОНП та членам робочої групи при щорічному моніторингу ОНП проводити оцінку якості кадрового забезпечення шляхом перевірки відповідності викладачів (лекторів дисциплін) профілю дисциплін, що ними викладаються, відповідно до п.п. 37 та 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та за результатами оцінки якості викладання ОК ЗдВО з метою виявлення слабких сторін (ризиків) та планування шляхів їх усунення при складанні індивідуального плану роботи викладача, перегляді методичного забезпечення ОК.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рекомендується привести у відповідність методичне забезпечення усіх ОК освітньої програми відповідно до нормативних актів ЗВО. Уніфікувати структуру НМЗ ОК за видами та змістом на рівні ЗВО. Рекомендуємо створити власну платформу дистанційного навчання і розробити дистанційні курси з освітніх компонентів. Гаранту ОНП та членам робочої групи при щорічному моніторингу ОНП проводити оцінку інформаційного та навчально-методичного забезпечення ОНП, в т.ч. для забезпечення виконання самостійної роботи.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендуємо ЗВО детально, чітко та однотипно прописати процедури моніторингу, його рівні та питання перегляду ОП (ОНП) в усіх нормативних документах, що регулюють дане питання в ОНУ. Рекомендуємо Центру забезпечення якості освіти реалізувати практику проведення щорічного моніторингу ОП ЗВО за використанням SWOT- аналізу як на локальному рівні (кафедра та факультет) так і на загальноуніверситетському з визначенням сильних та слабких сторін ОП, можливостями їх вирішення на різному рівні і перспектив розвитку ОП та оприлюднювати результати моніторингу. Включити до змісту опитування за ОНП цільові питання з метою отримання думки ЗдВО щодо організації педагогічної (асистентської) практики та підготовки їх до практичної роботи в науковій сфері. Гаранту ОНП проводити щосеместрові зустрічі із ЗдВО ОНП для інформування їх про реалізацію ОП за освітньою і науковою складовою, врахування результатів опитування ЗдВО щодо якості ОНП і якості викладання за ОНП, опитувань та відгуків інших стейкхолдерів.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендується ЗВО у повному обсязі забезпечувати доступ до актуальної інформації щодо цілей, змісту, результатів навчання та процедур за ОНП, які забезпечують її реалізацію і дозволять більш повно інформувати зацікавлені сторони про всі аспекти освітньо-наукового процесу в т.ч. за використання як сторінок сайту ЗВО, так і сайту біологічного факультету.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рекомендовано науковим керівникам націлювати ЗдВО ОНП на оформлення результатів їх дослідницької роботи також у вигляді патентів.

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

АТАМАНЮК ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ